

Informacja Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców o stosowaniu w roku 2009 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2003 r. nr 128, poz. 1176 z późn. zm.) w zakresie realizacji zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z *Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców* oraz *Protokołu Nowojorskiego dotyczącego statusu uchodźcy*

Warszawa, marzec 2010 r.

Spis treści:

1. Stan prawny	3
2. Wykonanie <i>ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej</i> w zakresie rozpatrywania wniosków o nadanie statusu uchodźcy	5
3. Postępowania o nadanie statusu uchodźcy prowadzone wobec szczególnych grup wnioskodawców	15
4. Postępowanie wobec cudzoziemców nielegalnie przybywających lub przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	16
5. Pomoc dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy	18
6. Realizacja <i>Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego</i> w zakresie wydawania uchodźcom dokumentów	24
7. Współpraca z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców	26
8. Realizacja <i>Konwencji Genewskiej oraz Protokołu Nowojorskiego</i> w kontekście przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej	28
9. Zakończenie	31
10. Załączniki (tabele statystyczne)	32

1. Stan prawny

Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźców, sporządzona w dniu 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 119, poz. 515) oraz *Protokół Nowojorski dotyczący statusu uchodźców, sporządzony w dniu 31 stycznia 1967 r.* (Dz. U. z 1991 r. nr 119, poz. 517) definiują materialno-prawne podstawy nadawania statusu uchodźcy oraz określają najważniejsze prawa i wolności uchodźców. Ww. akty prawne nie precyzują jednakże zasad i trybu postępowania w sprawach o nadanie statusu uchodźcy. W Polsce kwestie te reguluje *ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2003 r. nr 128, poz. 1176 z późn. zm.). W ustawie unormowano także zasady wydawania uchodźcom dokumentów, zasadę *non-refoulement*, czyli zakaz wydalania uchodźców, oraz zasady współpracy z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców. W odrębnych aktach uregulowane zostały w prawie polskim prawa socjalno-bytowe uchodźców.

Polska stosuje tzw. jednolitą procedurę azylową. W toku postępowania o nadanie statusu uchodźcy bada się nie tylko spełnianie warunków do uznania za uchodźcę, ale także – w razie stwierdzenia, że nie są one spełnione – inne okoliczności skutkujące ochroną przed wydalaniem.

Cudzoziemcowi, który nie kwalifikuje się do uznania za uchodźcę, lecz który w przypadku powrotu do kraju pochodzenia może być narażony na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, udziela się ochrony w postaci ochrony uzupełniającej. W przypadku odmowy nadania statusu uchodźcy oraz odmowy udzielenia ochrony uzupełniającej, z urzędu badane są przesłanki do udzielenia zgody na pobyt tolerowany. Przesłanki te powiązane są z określonymi normami *Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r.* (Dz. U. z 1993 r. nr 61, poz. 284) oraz *Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 20 listopada 1989 r.* (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 11). Uznanie natomiast, że wniosek cudzoziemca nie zasługuje na uwzględnienie ani poprzez nadanie statusu uchodźcy, ani

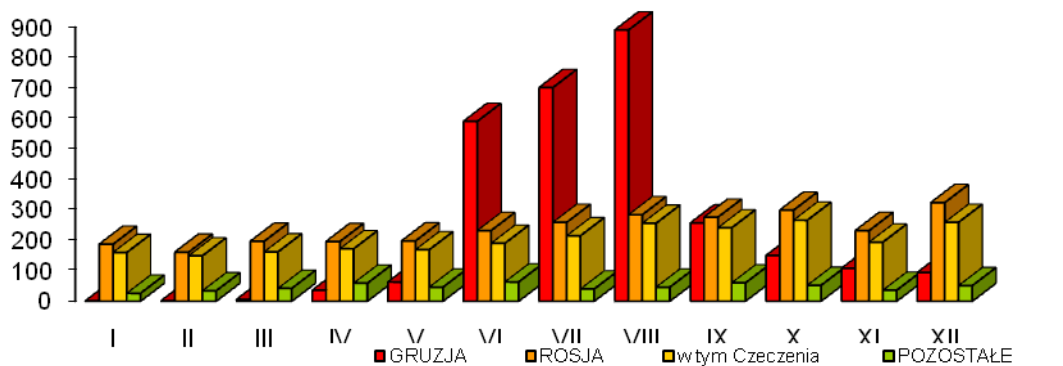
poprzez udzielenie ochrony uzupełniającej oraz zgody na pobyt tolerowany, skutkuje – z wyjątkami określonymi w art. 48 ust. 2 *ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* – orzeczeniem o jego wydaleniu. Rozstrzygnięcie o sytuacji prawnej cudzoziemca następuje więc w toku jednego postępowania, prowadzonego przez jeden organ administracyjny.

Począwszy od dnia 20 lipca 2007 r. organem właściwym w sprawach udzielania cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, który prowadzi postępowania o nadanie statusu uchodźcy przy pomocy Departamentu Postępowań Uchodźczych.

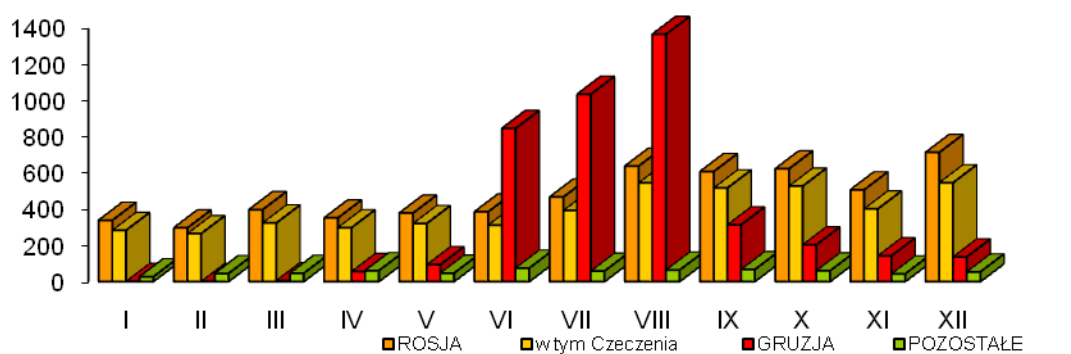
2. Wykonanie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie rozpatrywania wniosków o nadanie statusu uchodźcy

W 2009 r. złożono w Rzeczypospolitej Polskiej 6 300 wniosków o nadanie statusu uchodźcy. Wnioskami tymi zostało objętych 10 587 osób. W porównaniu do roku 2008 nastąpił więc wzrost liczby złożonych wniosków i objętych nimi osób o około, odpowiednio, 52% oraz 24%. Spowodowane to było przede wszystkim niespotykanym dotychczas napływem obywateli Gruzji ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, o czym będzie mowa w dalszej części niniejszej informacji.

Liczba wniosków o nadanie statusu uchodźcy złożonych w 2009 r.

Liczba osób objętych w 2009 r. wnioskami o nadanie statusu uchodźcy

Największą grupę osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy stanowili w 2009 r. obywatele Federacji Rosyjskiej – 5 726 osób (około 54% ogółu), z których 4 749 (około 83% ogółu) zadeklarowało narodowość czeczeńską. Drugą najliczniejszą grupą cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy byli obywatele Gruzji – 4 214 osób (około 40% ogółu). Ponadto, o status uchodźcy występowali najczęściej obywatele Armenii – 147 osób, Wietnamu – 67 osób, Białorusi – 37 osób, Ukrainy – 36 osób.

Analiza powyższych danych wskazuje, że w 2009 r. w sposób znaczący zmieniła się struktura narodowościowa cudzoziemców ubiegających się w Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie statusu uchodźcy. Pomimo, że w dalszym ciągu przeważającą grupą byli obywatele Federacji Rosyjskiej, to ich udział procentowy w powyższej strukturze znacząco zmalał - z około 90% w latach 2003-2008 do 54% w roku ubiegłym. Intensywny napływ do Polski obywateli Gruzji spowodował, że zajęli oni, pod względem liczebności, drugie miejsce wśród osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, stanowiąc 40% ogółu cudzoziemców wnioskujących o tę formę ochrony.

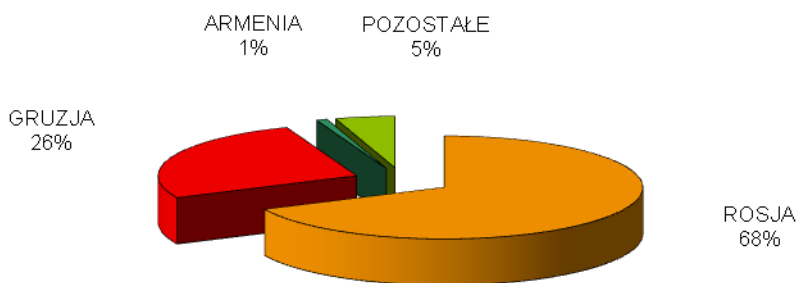
Obywatele Gruzji stanowili w ostatnich latach jedynie niewielką grupę osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej. W latach 2003-2008 wnioski o nadanie statusu uchodźcy złożyło ogółem 261 obywateli tego państwa. Liczba obywateli Gruzji składających wnioski o nadanie statusu uchodźcy w ww. okresie nie przekraczała 100 osób rocznie i wahała się od 30 w 2003 r. (0,4% wszystkich osób, które złożyły wnioski w 2003 r.) do 71 w 2008 r. (0,8% wszystkich osób, które złożyły wnioski w 2008 r.). W roku ubiegłym z wnioskami o nadanie statusu uchodźcy objętych zostało 4 214 obywateli Gruzji.

Należy zwrócić uwagę, że liczba ww. osób zaczęła gwałtownie rosnąć w roku ubiegłym dopiero począwszy od kwietnia - 56 osób, podczas gdy w marcu było takich osób sześć, a w lutym i styczniu po jednej. W maju liczba obywateli Gruzji, którzy złożyli wnioski o nadanie statusu uchodźcy, zwiększyła się do 94, w czerwcu wzrosła gwałtownie do 849 osób, a w lipcu skoczyła do 1 038 osób. W sierpniu liczba ta była najwyższa i wyniosła 1 370 osób. W kolejnym miesiącu, tj. wrześniu, liczba obywateli

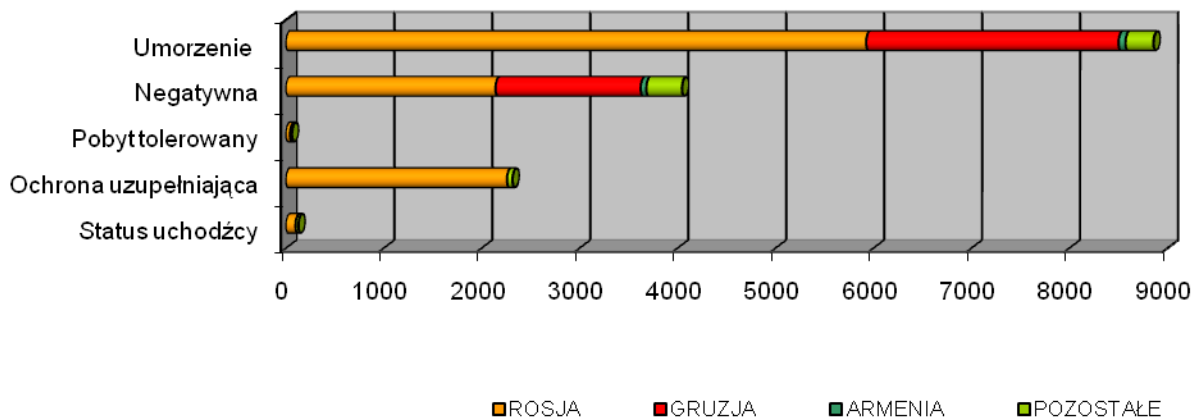
Gruzji ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w sposób znaczący zmniejszyła się do 315 osób i malała stopniowo wraz z upływem roku kalendarzowego: październik – 204 osoby, listopad – 143 osoby, grudzień – 137 osób.

W minionym roku wydano decyzje w sprawach 15 422 osób wnioskujących o nadanie statusu uchodźcy w 2009 r. i wcześniej. Oznacza to, że to liczba załatwionych osób wzrosła o 56% w porównaniu do roku 2008. Świadczy to niewątpliwie o tym, że pomimo tendencji wzrostowych w zakresie liczby składanych wniosków o nadanie statusu uchodźcy i objętych nimi osób, postępowania prowadzone są w sposób niezwykle sprawny i efektywny.

Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał w 2009 r. decyzje w sprawie o nadanie statusu

**Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców
wydal w 2009 r. decyzje w sprawie o nadanie statusu uchodźcy**

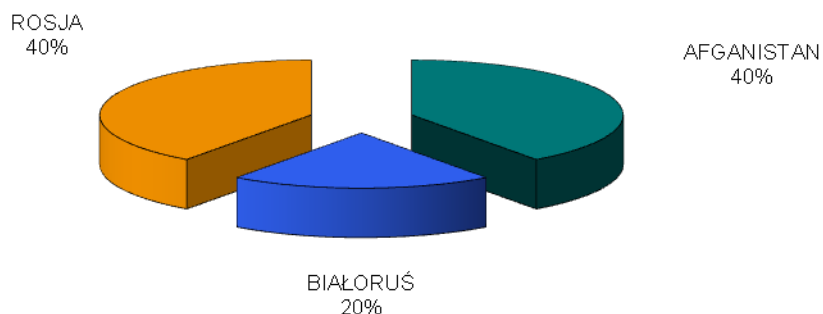
Zgodnie z art. 1 A ust. 2 *Konwencji Genewskiej*, uchodźcą jest osoba, która żywi uzasadnioną obawę przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych, na skutek tej obawy przebywa poza granicami kraju pochodzenia i nie może lub nie chce z tego powodu korzystać z ochrony tego kraju. Przepis ten został bezpośrednio przetransponowany do *ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (vide art. 13 ust. 1).

W ubiegłym roku status uchodźcy nadano 131 cudzoziemcom, w tym między innymi 102 obywatelom Federacji Rosyjskiej, 20 obywatelom Białorusi oraz 4 obywatelom Iranu. Liczba osób, którym nadano status uchodźcy była mniejsza w porównaniu do roku 2008 o około 30%.

Zgodnie z art. 1C *Konwencji Genewskiej*, jej postanowienia przestają obowiązywać w stosunku do osób, które dobrowolnie zwrócić się o ochronę państwa, którego są obywatelami, dobrowolnie przyjmą utracone uprzednio obywatelstwo, przyjmą nowe obywatelstwo i korzystają z ochrony państwa, którego obywatelstwo przyjęły, ponownie dobrowolnie osiedlą się w państwie, które opuściły lub poza którego granicami przebywały z powodu obawy przed prześladowaniem, albo też nie mogą dłużej odmawiać

korzystania z ochrony państwa swojego obywatelstwa, albowiem ustały warunki, w związku z którymi zostały uznane za uchodźców. Wskazane powyżej tzw. klauzule ustania uwzględnione zostały w art. 21 ust. 1 *ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*. W 2009 r. w oparciu o wskazane powyżej przesłanki statusu uchodźcy pozbawiono 5 osób – 2 obywateli Federacji Rosyjskiej, 2 obywateli Afganistanu i 1 obywatela Białorusi.

Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał w 2009 r. decyzje o pozbawieniu statusu uchodźcy

W przypadku 4 048 osób wydano decyzje negatywne. Jest to prawie trzykrotnie więcej niż w roku 2008. Część z rozpatrzonych w minionym roku wniosków uznano za oczywiście bezzasadne. Zaletą instytucji wniosku oczywiście bezzasadnego jest możliwość przeprowadzenia szybkiego postępowania. Jest to szczególnie ważne, gdy wniosek o nadanie statusu uchodźcy składa osoba, która ma być wydalona z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Instytucja ta pozwala na zapobieganie instrumentalnemu traktowaniu procedury uchodźczej, jako środka uniemożliwiającego wydalenie. Ponadto jej istnienie przyczynia się do skrócenia czasu trwania postępowania o nadanie statusu uchodźcy.

Podobnie jak w roku 2008, w roku ubiegłym nie odnotowano przypadków zastosowania tzw. klauzuli wyłączającej, określonej w art. 1F *Konwencji Genewskiej*. Niemniej jednak należy wspomnieć, że okoliczności skutkujące wykluczeniem z

możliwości korzystania z dobrodziejstw *Konwencji* zostały wprost wskazane w *ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (vide art. 19 ust. 1 pkt 3). Na uwagę zasługuje również fakt, że koncepcja tzw. klauzul wyłączających, w szerszej niż w przypadku statusu uchodźcy formule, zastosowana została także w przypadku ochrony uzupełniającej.

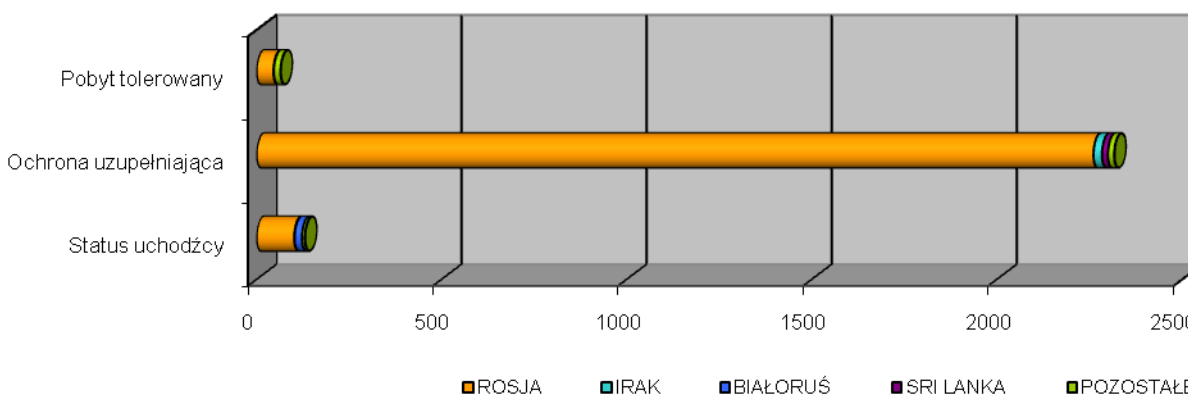
Jak wzmiankowano wcześniej, w przypadku odmowy nadania statusu uchodźcy, z urzędu rozstrzyga się o potrzebie udzielenia cudzoziemcowi ochrony uzupełniającej. W 2009 r. ochrona uzupełniająca została udzielona 2 317 osobom, w tym między innymi 2 261 obywatelom Federacji Rosyjskiej, 16 obywatelom Sri Lanki, 23 obywatelom Iraku oraz 3 obywatelom Somalii. Biorąc pod uwagę fakt, że ochrona uzupełniająca w ww. trybie była udzielana w 2008 r. od dnia 28 maja, należy stwierdzić, że tendencja w zakresie stosowania tej formy ochrony w roku ubiegłym jest porównywalna do roku 2008.

W sytuacji, kiedy cudzoziemiec nie spełnia warunków do nadania statusu uchodźcy ani warunków do udzielenia ochrony uzupełniającej, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców bada potrzebę objęcia cudzoziemca ochroną przed wydaleniem w postaci zgody na pobyt tolerowany. Cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jego wydalenie mogłoby nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, w którym mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu lub być zmuszony do pracy lub pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu *Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.* lub naruszałoby prawo do życia rodzinnego w rozumieniu ww. *Konwencji*, lub naruszałoby prawa dziecka określone w *Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.*, w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu.

W 2009 r. odmówiono nadania statusu uchodźcy oraz udzielenia ochrony uzupełniającej i jednocześnie udzielono zgody na pobyt tolerowany 65 osobom – o około 96% mniej niż w roku 2008. Podobnie jak w przypadku statusu uchodźcy i ochrony uzupełniającej, dominującą grupą cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany byli obywatele Federacji Rosyjskiej – 46 osób.

Powyższe dane wskazują, iż w 2009 r. w Polsce objęto ochroną międzynarodową oraz krajową łącznie 2 513 cudzoziemców. Stanowi to około 24% osób, które złożyły wnioski o nadanie statusu uchodźcy (w roku 2008 odsetek ten wynosił 32%).

Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał w 2009 r. decyzje o udzieleniu ochrony

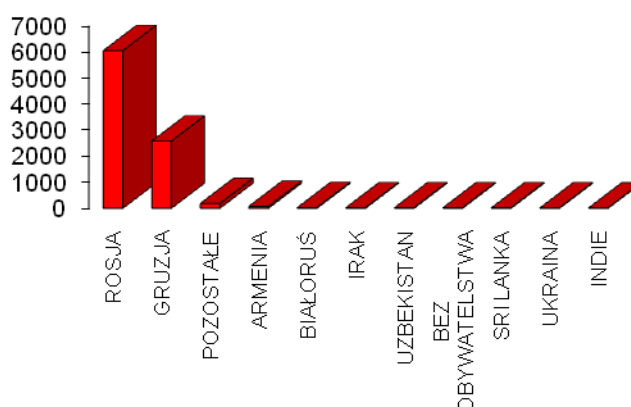

Podobnie jak w latach ubiegłych sposób orzekania w sprawach cudzoziemców pochodzących z Republiki Czecheńskiej Federacji Rosyjskiej był zgodny z zaleceniami UNHCR.

W 2009 r. umorzono postępowania prowadzone wobec 8 861 osób – o 57% więcej niż w roku 2008, w tym wobec 5 928 obywateli Federacji Rosyjskiej oraz 2 577 obywateli Gruzji. Najczęściej podstawą wydania decyzji o umorzeniu było stwierdzenie, że cudzoziemiec opuścił ośrodek na okres dłuższy niż 7 dni bez usprawiedliwionej przyczyny (3 630 osób), opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (2 188 osób),

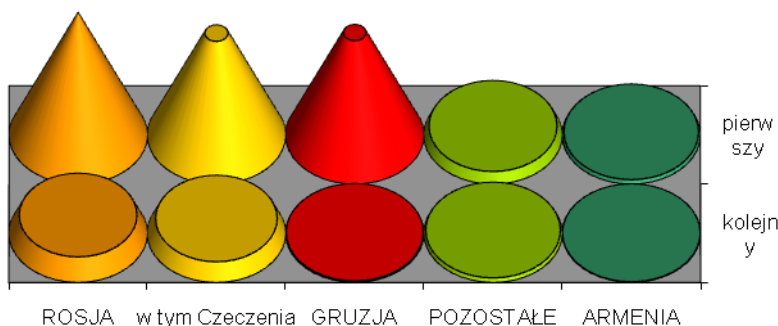
złożył oświadczenie o cofnięciu wniosku (1 328 osób) albo nie stawiał się na przesłuchanie i nie wykazał w terminie 7 dni od dnia wyznaczonego na przesłuchanie, że niedopełnienie tego obowiązku było spowodowane okolicznościami, za które nie ponosił odpowiedzialności (1 147 osób). W przypadku 208 osób decyzja o umorzeniu postępowania została wydana w sytuacji, kiedy wnioskodawca po otrzymaniu decyzji ostatecznej o odmowie nadania statusu uchodźcy złożył nowy wniosek oparty na tych samych podstawach.

Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców w 2009 r. umorzył postępowanie o nadanie statusu uchodźcy

Zjawisko składania przez tych samych cudzoziemców kolejnych wniosków jest obserwowane od roku 2003, wówczas kolejne wnioski o nadanie statusu uchodźcy złożyły 93 osoby (około 1,3% ogólnej liczby wszystkich osób wnioskujących). W następnych latach tendencja w tym zakresie była wzrostowa: 2004 r. – 137 osób (około 2 %), 2005 r. - 1 141 osób (około 21 %), 2006 r. – 3 280 osób (46 %). W roku 2007 po raz pierwszy nastąpił spadek liczby cudzoziemców składających kolejne wnioski o nadanie statusu uchodźcy do liczby 2 842 osób, co stanowiło 28 % ogólnej liczby wszystkich osób wnioskujących. W roku 2008 odsetek ten wyniósł 15 %, a w roku ubiegłym – 14%.

**Liczba osób objętych wnioskami o nadanie statusu uchodźcy w 2009 r.
- wnioski pierwsze i kolejne**

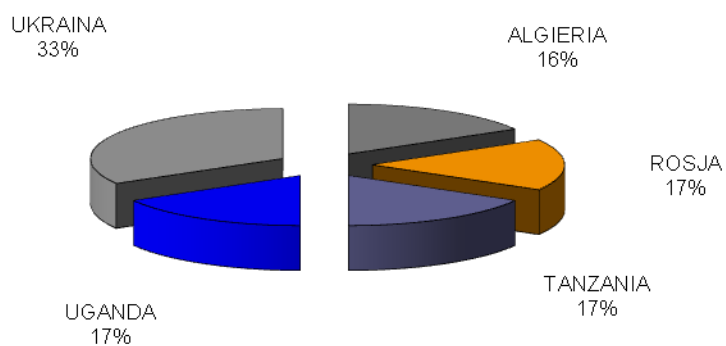

Przyczyny praktyki wielokrotnego wnioskowania przez te same osoby o nadanie statusu uchodźcy są dwojakie – uniknięcie wydalenia lub też (najczęściej) możliwość dalszego korzystania ze świadczeń dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (zamieszkiwania w ośrodku).

W roku 2009 liczba cudzoziemców składających po raz kolejny wnioski o nadanie statusu uchodźcy utrzymała się na poziomie zanotowanym w roku 2008. Wynikało to przede wszystkim z objęcia beneficjentów ochrony uzupełniającej programami integracyjnymi analogicznymi do tych, z których korzystają uznani uchodźcy, przy jednoczesnym uniemożliwieniu im, w przypadku wystąpienia z kolejnym wnioskiem, korzystania z pomocy socjalnej i opieki medycznej należnym osobom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy. Istotny wpływ na ograniczenie praktyki wielokrotnego wnioskowania o nadanie statusu uchodźcy w celu uniknięcia wydalenia miało zrezygnowanie przez ustawodawcę z automatycznego wstrzymywania wykonania decyzji o wydaleniu na okres trwania postępowania uchodźczego. Z pełnej ochrony przed wydaleniem mogą korzystać tylko te osoby, które występują z wnioskiem po raz pierwszy. W przypadku pozostałych cudzoziemców wstrzymanie wykonania decyzji o wydaleniu jest możliwe wyłącznie na wniosek cudzoziemca zawierający uzasadnienie

istnienia słusznego interesu wnioskodawcy we wstrzymaniu jej wykonania. W roku 2009 r. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał tego typu decyzję w stosunku do 6 osób.

Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców w 2009 r. wstrzymał decyzję o wydaleniu

3. Postępowania o nadanie statusu uchodźcy prowadzone wobec szczególnych grup wnioskodawców

Szczególną ochroną w toku postępowań o nadanie statusu uchodźcy objęte są następujące grupy cudzoziemców: małoletni przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez przedstawiciela prawnego lub zwyczajowego (małoletni bez opieki), ofiary przemocy oraz osoby niepełnosprawne.

Zeznania od takich osób odbiera się w warunkach dostosowanych do ich potrzeb i możliwości percepcji. Czynności w toku postępowania są dokonywane przy udziale psychologa lub pedagoga (w przypadku małoletnich bez opieki) albo psychologa lub lekarza (w przypadku ofiar przemocy i osób niepełnosprawnych), wyłącznie przez wykwalifikowanych pod tym względem pracowników. Zasadniczo osób zaliczonych do powyższych grup nie można umieścić w areszcie w celu wydalenia lub strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców.

Szczególny tryb postępowania wobec małoletnich bez opieki, ofiar przemocy oraz osób niepełnosprawnych nie wynika z samej *Konwencji Genewskiej*. Spełnia on jednak zalecenia Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców co do standardów procedur uchodźczych. Ponadto stanowi realizację przepisów *dyrektywy Rady nr 2003/9/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie minimalnych standardów przyjmowania osób ubiegających się o azyl* (Dz. Urz. WE nr L 031 z dnia 6 lutego 2003 r.) oraz *dyrektywy w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w Państwach Członkowskich, wdrożonych do polskiego porządku prawnego* (Dz. Urz. WE nr L 326 z dnia 13 grudnia 2005 r.).

4. Postępowanie wobec cudzoziemców nielegalnie przybywających lub przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 33 ust. 1 *Konwencji Genewskiej* „żadne umawiające się państwo nie wydali lub nie zawróci w żaden sposób uchodźcy do granicy terytoriów, gdzie jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo ze względu na jego rasę, religie, obywatelstwo, przynależność do określonej grupy społecznej lub przekonania polityczne”. Respektując powyższy zakaz polski prawodawca zakazał wykonywania decyzji o wydaleniu do czasu doręczenia cudzoziemcowi decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy (vide art. 33 ust. 1 pkt 3 *ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*).

Wykorzystywanie tego przywileju poprzez wnioskowanie o nadanie statusu uchodźcy przez osoby, które nie żywią uzasadnionej obawy przed prześladowaniem, ale obawiają się wydalenia z Polski, skłoniło ustawodawcę do wprowadzenia rozwiązań prawnych przeciwdziałających temu zjawisku.

Art. 33 ust. 4 *ustawy o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* dopuszcza możliwość wydalenia cudzoziemca w trakcie trwania procedury uchodźczej w przypadku, gdy postępowanie zostało wszczęte w wyniku złożenia wniosku po raz kolejny, a wniosek ma na celu opóźnienie wydania decyzji o wydaleniu lub też zakłócenie wykonania takiej decyzji.

Dodatkowo art. 87 – 89 c ww. ustawy regulują kwestie zatrzymania oraz umieszczenia w strzeżonym ośrodku lub zastosowania aresztu w celu wydalenia cudzoziemców ubiegających się nadanie statusu uchodźcy. Na ich podstawie można pozbawić wolności cudzoziemca o nieustalonej tożsamości, osobę nadużywającą postępowanie uchodźcze, cudzoziemca stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa, zdrowia, życia lub wolności innych osób albo obronności lub bezpieczeństwa czy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zatrzymanie jest środkiem fakultatywnym w przypadku osób, które nielegalnie przekroczyły lub usiłowały przekroczyć granicę i wjechały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na nim przebywają bez zezwolenia

oraz w przypadku cudzoziemców przebywających w ośrodku, których zachowanie zagraża bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu współmieszkańców lub pracowników tegoż ośrodka. W 2009 r. zatrzymano ogółem 170 cudzoziemców, z czego 141 umieszczono w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, a 17 osadzono w areszcie w celu wydalenia.

5. Pomoc dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy

Konwencja Genewska nie reguluje kwestii związanych z utrzymaniem przez państwo przyjmujące osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. *Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* przewiduje możliwość udzielania takim osobom pomocy socjalnej i opieki medycznej oraz, fakultatywnie, pomocy w dobrowolnym powrocie do kraju, do którego mają prawo wjazdu. Pomoc socjalna obejmuje pomoc udzielaną w ośrodku lub pomoc udzielaną poza ośrodkiem, polegającą na wypłacie świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto osobie, która pokryła koszty pogrzebu cudzoziemca zmarłego w trakcie trwania postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, przysługuje zasiłek pogrzebowy.

Urząd do Spraw Cudzoziemców wydatkował w 2009 r. w cz. 42 dz. 852 rozdział 85231 – *Pomoc dla cudzoziemców, na zapewnienie opieki socjalnej cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy w RP*, łączną kwotę 81 730 264 zł (razem ze zobowiązaniami przechodzącymi z 2008 r.) z czego:

- na wypłatę świadczeń o charakterze pieniężnym – 20 877 068 zł,
- na wydatki związane z zakwaterowaniem w ośrodkach wynajmowanych – 23 969 555 zł,
- na wydatki związane z żywieniem uchodźców systemem zleconym – 15 667 902 zł,
- na zakup świadczeń medycznych – 9 534 553 zł,
- na zakup środków żywności – 768 578 zł,
- na zakup leków i materiałów medycznych – 849 152 zł,
- na realizację pomocy w dobrowolnym wyjeździe z terytorium - 1 116 307 zł, w tym na współfinansowanie projektu realizowanego IOM z FPI – 583 865 zł.

Zdecydowana większość świadczeń jest udzielana w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. istniało 19 ośrodków (4 ośrodki własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców, w tym otwarty we wrześniu 2009 r. obiekt w Białej Podlaskiej, oraz 15 wynajmowanych). Pod koniec 2009 r. z pomocy Urzędu do Spraw Cudzoziemców korzystało 4 958, z czego 1 895 udzielano pomocy w postaci świadczenia pieniężnego. Ogólna liczba osób korzystających z pomocy socjalnej i opieki medycznej była zatem mniejsza w porównaniu do roku 2008 o około 25%.

Niepokojącym zjawiskiem w ośrodkach podległych Urzędowi do Spraw Cudzoziemców jest rosnąca liczba osób bez prawa do pomocy socjalnej i opieki medycznej lub też takich, którzy w krótkim okresie czasu to prawo utracą. Do tej grupy osób należą cudzoziemcy, którym odmówiono udzielenia ochrony, posiadający orzeczenie o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Pod koniec 2009 r. w ośrodkach przebywały 234 takie osoby. Dodatkowo należy podkreślić, iż orzeczenie o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wobec tych osób nie jest egzekwowane.

W 2009 r. Urząd do Spraw Cudzoziemców kontynuował współpracę z Międzynarodową Organizacją do Spraw Migracji (IOM) w zakresie realizacji programu dobrowolnych powrotów. W ubiegłym roku ze wsparcia IOM skorzystało 1130 cudzoziemców, w tym 170 obywateli Gruzji.

Oprócz realizacji zadań bieżących związanych z udzielaniem cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy pomocy, Urząd do Spraw Cudzoziemców prowadził także działalność mającą na celu preintergrację takich osób.

Do działań preintegracyjnych podejmowanych przez Urząd należy zaliczyć naukę języka polskiego prowadzoną we wszystkich podległych Urzędowi ośrodkach. Zgodnie z *ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* pomoc socjalna realizowana w ośrodku obejmuje między innymi naukę języka polskiego

i podstawowe materiały niezbędne do nauki tego języka (vide art. 71 ust.1 pkt f ww. ustawy).

Urząd do Spraw Cudzoziemców w ramach projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu na Rzecz Uchodźców (EFU) „*Poprawa warunków pobytowych w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy lub azyl oraz wsparcie socjalne podopiecznych ośrodków w celu ułatwienia integracji ze społecznością lokalną*” utworzył w latach ubiegłych w ośrodkach sale dydaktyczne, mające w istotnym stopniu poprawić efektywność nauczania języka polskiego. We wszystkich ośrodkach realizowany jest program bezpłatnej nauki języka polskiego w oparciu o metodykę nauczania obcokrajowców. Ośrodki te są wyposażone w sprzęt multimedialny do nauki języka polskiego. Liczba godzin pracy nauczyciela jest dostosowana do potrzeb cudzoziemców mieszkających w ośrodkach. Kurs nauki jest prowadzony od września do czerwca. Nauka języka polskiego w ośrodku jest dobrowolna.

Urząd do Spraw Cudzoziemców w ramach bieżącej działalności podejmuje również działania stanowiące wkład w realizację „*Krajowego programu przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nią nietolerancji*”, utrzymując kontakty ze społecznością zamieszkującą miejscowości, w których zlokalizowane są ośrodki dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy oraz z władzami lokalnymi. Mieszkańcy ośrodków, przy wsparciu Urzędu biorą udział w imprezach kulturalnych, w czasie których prezentują swoje zwyczaje, obrzędy oraz folklor. Powyższe działania mają na celu preintegrację/integrację cudzoziemców z polskim społeczeństwem oraz zapobieganie zjawiskom nietolerancji i ksenofobii.

Prowadzone są również działania o charakterze preintegracyjnym w ramach projektów, w których Urząd do Spraw Cudzoziemców jest partnerem:

- z Polskim Forum Migracyjnym – pilotażowy projekt wsparcia dla lokalnej społeczności goszczącej ośrodek dla uchodźców. Celem projektu jest promowanie postaw tolerancji i zrozumienia dla siebie nawzajem wśród cudzoziemców ubiegających się o

status uchodźcy oraz goszczącej cudzoziemców społeczności lokalnej. Podejmowane działania to:

- spotkania informacyjne dla cudzoziemców zamieszkałych w ośrodkach (z prawnikiem, ekspertem od spraw międzykulturowych, przedstawicielem lokalnej szkoły itp.),

- spotkanie informacyjne dla przedstawicieli lokalnej administracji,

- warsztaty międzykulturowe dla Polaków, którzy ze względu na wykonywany zawód będą pracować z cudzoziemcami (nauczyciele, pracownicy socjalni, personel medyczny itp.),

- przygotowanie publikacji na temat lokalnego środowiska dla cudzoziemców - w formie ulotek i plakatów.

- z Polskim Stowarzyszeniem Coachingu i Rozwoju – realizacja projektu „*Uczeń Obcojęzyczny w Polskiej Szkole*”. Szkolenia są adresowane do kadry nauczycielskiej oraz dyrektorów szkół, obejmą szkoły podstawowe województwa mazowieckiego. Szkolenia mają na celu podniesienie kompetencji zawodowych oraz umiejętności organizowania zajęć dla uczniów obcojęzycznych w polskich szkołach.

- ze Stowarzyszeniem Ekologicznym „*Dla Ziemi*” - projekt „*OBCY? Zbliżenia*” jest skierowany do dzieci i młodzieży mieszkającej w ośrodkach dla cudzoziemców w Niemcach-Leonowie i Łukowie. W ramach projektu organizowane są różnorodne zajęcia artystyczne, spektakle wraz z muzyką, także lekcje języka angielskiego, również dla dorosłych. W ramach projektu odbywają się też lekcje z zakresu praw człowieka i różnorodności kulturowej skierowane do młodzieży ze szkół, w okolicach ośrodków oraz specjalistyczne szkolenia dla nauczycieli z tych szkół prowadzone przez doświadczonych trenerów - jak radzić sobie w klasach, do których uczęszczają uchodźcy.

Dodatkowo Urząd do Spraw Cudzoziemców (ośrodek w Łomży) jest uczestnikiem „*Pilotażowego Programu Usamodzielniania i Integracji Cudzoziemców ze Społecznością Lokalną w Województwie Podlaskim*”. Program ten został opracowany w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego przy współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku i w Łomży, Powiatowego Centrum Pomocy

Rodzinie w Zambrowie, Kuratorium Oświaty, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, powiatowych urzędów pracy z Województwa Podlaskiego, Komendy Powiatowej Policji w Białymstoku, Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, Caritas Archidiecezji Białostockiej i Łomżyńskiej, Centrum Pomocy Uchodźcom i Migrantom, Fundacji Edukacji i Twórczości, Prawosławnego Ośrodka Miłosierdzia Bożego. Współpraca wszystkich podmiotów obejmuje realizowanie zadeklarowanych czynności pomocowych, np. załatwianiu spraw meldunkowych, pomocy w uzyskiwaniu numerów PESEL i NIP, w poszukiwaniu mieszkań na etapie pobytu w ośrodku, tworzeniu dodatkowej możliwości nauki języka polskiego, pomocy w dostępie do służby zdrowia, zwiększaniu szans na rynku pracy poprzez organizowanie szkoleń w celu zdobycia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, pośrednictwie pracy ze szczególnym uwzględnieniem różnic kulturowych, także świadczeniu bezpłatnej pomocy prawnej i poradnictwie psychologicznym.

Wskazać także należy na intensywną współpracę Urzędu do Spraw Cudzoziemców z organizacjami pozarządowymi, między innymi z:

- Helsińską Fundacją Praw Człowieka – porady prawne,
- Caritas Archidiecezji Białostockiej (Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom Caritas w Białymstoku) – pomoc prawna, psychologiczna, materialna,
- Caritas Archidiecezji Lubelskiej – pomoc prawna, psychologiczna, materialna,
- Caritas Archidiecezji Podlaskiej (Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom w Białej Podlaskiej) – pomoc prawna, psychologiczna, materialna,
- Fundacją Instytutem na Rzecz Państwa Prawa – porady prawne,
- Fundacją Edukacji i Twórczości – pomoc prawna dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (prowadzenie zajęć komputerowych, z języka polskiego, artystycznych – prowadzenie młodzieżowego zespołu tańca), wakacyjnych warsztatów, imprez integracyjnych,
- Towarzystwem Rozwoju Rodziny – organizowanie spotkań w ramach projektu „Ocena potrzeb oraz dostarczanie usług w zakresie zdrowia reprodukcyjnego i planowania rodziny dla uchodźców w Polsce”,

- Centrum Inicjatyw Międzykulturowych – organizowanie zajęć rekreacyjno – sportowych dla dzieci, wycieczek dla dzieci,
- Stowarzyszeniem Przyjaciół Międzynarodowego Ruchu ATA Czwarty Świat – (ośrodek na Bielanach),
- Polskim Forum Migracyjnym – porady prawne, organizacja wykładów dla władz lokalnych w miejscach, gdzie zlokalizowane są ośrodki na temat kultury czeczeńskiej i sytuacji w Czeczenii, prowadzenie zajęć dla dzieci (ośrodek w Mosznej),
- Fundacją „*Ocalenie*” – mentoring dla uchodźców, obecność wolontariuszy w wybranych ośrodkach, organizacja imprezy edukacyjno-integracyjnej pt. „*Wieczór kaukaski*” w Łomży,
- Polską Akcją Humanitarną – prowadzenie kursów zawodowych (krawieckie, fryzjerskie, manicure, monterskie), organizacja imprez mających na celu integrację społeczności lokalnych w sąsiedztwie ośrodków z cudzoziemcami-mieszkańcami ośrodków (na przykład w Grupie),
- Stowarzyszeniem „*Jeden Świat*” – wolontariacki program organizacji czasu wolnego dzieci w okresie wakacyjnym (Ośrodek w Lininie),
- Lubelskim Centrum Wolontariatu – prowadzenie różnorodnych form aktywności dla dzieci, zajęcia z języka polskiego dla dorosłych,
- Polską Fundacją im. Roberta Schumana – w ramach projektu wolontariackiego organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży,
- Stowarzyszeniem Ekologicznym dla Ziemi – organizacja czasu wolnego dzieci, m.in. prowadzenie dziecięcej grupy teatralnej, organizacja wycieczek,
- Fundacją La Strada – przeprowadzenie w wybranych ośrodkach monitoringu oraz badań czynników ryzyka związanego z przemocą ze względu na płeć lub przemoc seksualną, szkolenie na temat zjawiska przemocy i handlu kobietami w 2008 r.,
- Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej – pomoc prawna oraz pomoc w zakresie tłumaczenia wizyt lekarskich,

- Polskim Stowarzyszeniem Coachingu i Rozwoju – realizacja projektu „*Uczeń obcojęzyczny w polskiej szkole*” (zajęcia dydaktyczne dla nauczycieli dotyczącej pracy z uczniami – obcokrajowcami).

6. Realizacja *Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego* w zakresie wydawania uchodźcom dokumentów

Art. 28 ust. 1 *Konwencji Genewskiej* stanowi, że państwa wydają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach dokumenty podróży potrzebne do podróżowania poza ich terytoriami, chyba, że stoją temu na przeszkodzie ważne względy bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego. Załącznik do *Konwencji Genewskiej* zawiera szczegółowe postanowienia odnoszące się do dokumentów podróży dla uchodźców. Normy te są w Polsce realizowane w całości.

Dokument podróży wydawany uznanym uchodźcom przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców jest zgodny z wzorem określonym we wspomnianym załączniku. Zgodnie z paragrafem 3 załącznika opłaty pobierane za wystawienie dokumentu nie powinny przekraczać najniższych opłat pobieranych za paszporty państwowe. W Polsce całkowicie odstąpiono od pobierania opłat za wydanie dokumentów podróży, o których mowa w *Konwencji Genewskiej*.

Dokument, z wyjątkiem szczególnych lub wyjątkowych przypadków, powinien być wystawiony na możliwie największą liczbę państw (§ 4 załącznika), a okres jego ważności powinien wynosić jeden rok lub dwa lata, w zależności od uznania wydających go władz (§ 5 załącznika). W związku z przepisami *rozporządzenia Rady nr 2252/2004/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie norm dotyczących zabezpieczeń i danych biometrycznych w paszportach i dokumentach podróży wydawanych przez Państwa Członkowskie* (Dz. Urz. UE L 385 z dnia 29 grudnia 2004 r.), począwszy od dnia 28 sierpnia 2006 r. dokumenty podróży przewidziane w *Konwencji Genewskiej* wydawane były na okres 1 roku. Zgodnie z ww. rozporządzeniem dokumenty podróży, których okres ważności przekracza 12 miesięcy, muszą zawierać odpowiednio zabezpieczone nośniki pamięci, w których znajdować się mają dane biometryczne, tj. obraz twarzy i odciski linii papilarnych posiadacza dokumentu. Wymóg ten został spełniony z dniem 29 czerwca 2009 r., w związku z czym dokumenty podróży przewidziane w *Konwencji Genewskiej* zaczęły być wydawane na okres 2 lat.

Wspomnieć ponadto należy, iż Polska jest *stroną Europejskiego Porozumienia w sprawie zniesienia wiz dla uchodźców, sporządzonego w Strasburgu w dniu 20 kwietnia 1959 r.* oraz *Europejskiego Porozumienia o przekazywaniu odpowiedzialności za uchodźców, sporządzonego w Strasburgu dnia 16 października 1980 r.*

7. Współpraca z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców

Na podstawie art. 35 ust. 1 *Konwencji Genewskiej* państwa obowiązane są do współpracy z Urzędem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR) lub z każdą inną agencją Narodów Zjednoczonych, która może go zastąpić w pełnieniu jego funkcji, w szczególności w celu ułatwienia jego obowiązku nadzorowania stosowania postanowień Konwencji.

Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przyznaje przedstawicielowi Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców szereg uprawnień, między innymi prawo swobodnego kontaktowania się z cudzoziemcem, dostęp do informacji o przebiegu postępowania uchodźczego, dostęp do akt sprawy oraz prawo składania do akt sprawy opinii, dokumentów i materiałów.

W roku 2009, podobnie jak w poprzednich latach, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców współpracował z Przedstawicielem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców w Polsce we wszystkich istotnych dla uchodźców i osób ubiegających się o nadanie takiego statusu kwestiach. Opinie UNHCR na temat sytuacji w krajach pochodzenia wnioskodawców były uwzględniane w toku postępowań o nadanie statusu uchodźcy.

Wskazać także należy, iż w 2009 r. Urząd do Spraw Cudzoziemców był beneficjentem realizowanego przez UNHCR projektu *Quality Initiative*. Projekt, który będzie kontynuowany w latach 2010-2011, ma na celu poprawę sprawności i jakości prowadzonych postępowań w sprawach o nadanie statusu uchodźcy, poprzez między innymi monitorowanie przez UNHCR czynności podejmowanych w toku postępowań, formułowanie i wdrażanie rekomendacji w tym zakresie, szkolenie pracowników Departamentu Postępowań Uchodźczych.

Dzięki zdobytym dotychczas doświadczeniom oraz wypracowanym w trakcie realizacji projektu narzędziom, w Departamencie Postępowań Uchodźczych udało się

opracować i wdrożyć analizę jakości postępowań w sprawach nadania statusu uchodźcy.
Analiza jest prowadzona na bieżąco od lipca 2009 r.

8. Realizacja Konwencji Genewskiej oraz Protokołu Nowojorskiego w kontekście przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej

Wraz z akcesją do Unii Europejskiej Polskę zaczęło obowiązywać między innymi rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela kraju trzeciego (Dz. Urz. WE, Nr L 50 z dnia lutego 2003 r.). Rozporządzenie zakłada odpowiedzialność tylko jednego państwa członkowskiego za rozpatrzenie wniosku o nadanie statusu uchodźcy. Cudzoziemiec, który złoży kolejny wniosek w innym państwie stosującym rozporządzenie zostanie przekazany do państwa, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie jego wniosku, według kryteriów w nim zawartych. Podczas ustalania odpowiedzialności państwa za rozpatrzenie wniosku bierze się pod uwagę między innymi okoliczności związane z wjazdem i pobytem cudzoziemca na terytorium państw stosujących rozporządzenie oraz możliwość połączenia cudzoziemca z członkami rodziny, którzy otrzymali status uchodźcy w innych państwach.

Praktyka pokazuje, iż Polska jest w dalszym ciągu traktowana przez cudzoziemców jako kraj tranzytowy, a rzeczywistym celem większości osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce jest zalegalizowanie pobytu w innych krajach, które gwarantują dostęp do jak najwyższych świadczeń socjalnych. Tymczasem rozporządzenie, po wjeździe cudzoziemca do Polski i złożeniu wniosku o nadanie statusu uchodźcy, praktycznie uniemożliwia mu skuteczne ubieganie się o taki status w kolejnych państwach je stosujących.

W 2009 r. w oparciu o przepisy ww. rozporządzenia do Polski skierowano z innych państw 4 938 wniosków, z których większość opartych było o identyfikację odcisków palców w systemie Eurodac. Najwięcej wniosków skierowała do Polski Francja – 1 478 i Austria – 1 281. Pozytywnie rozpatrzonych zostało 4 660 wniosków (około 94%), najwięcej również z Francji – 1 408 i Austrii – 1 226. W 200 r. do Polski zostało przekazanych 1 987 cudzoziemców.

Polska wystosowała do innych państw 123 wnioski, najwięcej do Austrii – 37 i Niemiec - 17. Większość z nich oparta była o zasadę łączenia członków rodziny oraz przyczyny humanitarne. 79 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie. W 2009 r. z Polski do innych państw stosujących rozporządzenie przekazano 83 osób.

Powyższe dane wskazują, iż w stosunku do 2008 r. w ubiegłym roku liczba wniosków kierowanych do Polski z innych państw wzrosła o 37%. Odsetek spraw załatwionych pozytywnie nie uległ większym zmianom. W zakresie przekazania cudzoziemców z innych państwa do Polski także nie zaobserwowano zmian w porównaniu z rokiem 2008.

W zakresie postępowań typu „out” należy wskazać na prawie dwukrotny w porównaniu do roku 2008 wzrost liczby wniosków kierowanych z Polski do innych państw. Tendencję wzrostową zaobserwowano również w przypadku uzyskanych decyzji pozytywnych – z 48 decyzji pozytywnych w 2008 r. do 79 w 2009 r. Nieznacznie również wzrosła liczba cudzoziemców przekazanych z Polski do innych państw – z 75 do 83.

Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zgodna z większością obowiązujących w Unii Europejskiej aktów prawnych w dziedzinie uchodźstwa. Do ustawy transponowano przepisy:

- *dyrektywy Rady nr 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów zapewniania ochrony czasowej w przypadku masowego napływu uchodźców oraz w sprawie działań podejmowanych w celu rozłożenia wysiłków między państwami członkowskimi w celu przyjęcia tych osób, a konsekwencjami tego przyjęcia* (Dz. Urz. WE nr L 212, z dnia 7 sierpnia 2001 r.),

- *dyrektywy w sprawie minimalnych standardów przyjmowania osób ubiegających się o azyl,*

- *dyrektywy w sprawie minimalnych standardów kwalifikowania i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osób, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zakresu przyznawanej ochrony* (Dz. Urz. WE nr L 304 z dnia 30 września 2004 r.), oraz

- *dyrektywy w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy.*

Konsekwencją członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest nie tylko konieczność dostosowywania przepisów prawa krajowego do regulacji unijnych, lecz również możliwość korzystania z unijnych funduszy, w tym EFU.

W 2009 r. Urząd do Spraw Cudzoziemców realizował następujące projekty współfinansowane ze środków EFU:

- projekt 2/2/2008/EFU *„Wyposażenie trzech ośrodków UdSC w Place Zabaw i Boiska”*,

- projekt 3/2/2008/EFU *„Szkolenia językowe i merytoryczne dla pracowników UdSC”*,

- projekt 4/2/2008/EFU *„Wizyt studyjne”*,

- projekt 5/2/2008/EFU *„Misje badawcze do krajów pochodzenia”*,

- projekt 6/2/2008/EFU *„Rozbudowa biblioteki WIKP UdSC”*,

- projekt 7/2/2008/EFU *„Modernizacja elektronicznego rejestru w systemie Pobyt”*.

9. Zakończenie

W ocenie Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców Rzeczpospolita Polska w 2009 r. zrealizowała w całości zobowiązania wynikające z *Konwencji Genewskiej* i *Protokołu Nowojorskiego*.

10. Załączniki (tabele statystyczne)

Tabela 1: Liczba wniosków o nadanie statusu uchodźcy złożonych w 2009 r. oraz liczba objętych nimi osób

OBYWATELSTWO	2009	
	Wnioski	Osoby
AFGANISTAN	13	14
ALGERIA	11	11
ARMENIA	96	147
AZERBEJDŻAN	7	10
BANGLADESZ	13	13
BEZ OBYWATELSTWA	17	19
BIALORUŚ	31	37
CHINY	16	16
CHORWACJA	1	1
DŻIBUTI	2	2
EGIPT	4	4
ETIOPIA	1	1
FILIPINY	1	1
GAMBIA	1	1
GHANA	4	4
GRUZJA	2900	4214
GWINEA	6	6
INDIE	16	16
IRAK	16	21
IRAN	5	5
JEMEN	1	1
KAMERUN	12	12
KAZACHSTAN	4	5
KENIA	1	1
KIRGISTAN	7	13
KOLUMBIA	1	1
KONGO	5	5
KONGO, DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA	2	2
KUBA	6	6
LIBAN	6	7
LIBIA	4	4
MALI	1	1
MAROKO	2	2
MOŁDOWA	5	6
MONGOLIA	12	15

NEPAL	13	14
NIEOKREŚLONE	1	1
NIGERIA	23	23
PAKISTAN	19	19
ROSJA	2845	5726
<i>w tym Czeczenia</i>	<i>2433</i>	<i>4749</i>
RWANDA	1	1
SENEGAL	1	1
SERBIA	3	3
SIERRA LEONE	3	3
SOMALIA	2	2
SRI LANKA	11	11
STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	1	1
SUDAN	1	1
SYRIA	7	7
TADŻYKISTAN	2	2
TANZANIA	1	1
TOGO	3	3
TUNEZJA	4	4
TURCJA	11	11
UGANDA	3	3
UKRAINA	31	36
UZBEKISTAN	15	19
WIETNAM	66	67
ZACHODNI BRZEG I STREFA GAZY	3	4
RAZEM	6300	10587

Tabela 2: Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał w 2009 r. decyzje w postępowaniu w sprawie o nadanie statusu uchodźcy

OBYWATELSTWO	Status uchodźcy	Ochrona uzupełniająca	Zgoda na pobyt tolerowany	Negatywna	Umorzenie postępowania
AFGANISTAN	-	3	-	4	4
ALBANIA	-	-	-	1	-
ALGERIA	-	-	-	12	10
ANGOLA	-	-	-	1	1
ARMENIA	-	-	6	58	71
AZERBEJDŻAN	-	-	-	5	13
B.J. REPUBLIKA MACEDONII	-	-	-	-	1
BANGLADESZ	-	-	-	14	4
BEZ OBYWATELSTWA	-	1	1	10	14
BIALORUŚ	20	-	1	25	25
BURUNDI	-	-	-	1	2
CHINY	-	-	-	10	8
CHORWACJA	-	-	-	-	1
EGIPT	-	-	-	6	3
ETIOPIA	-	-	-	2	-
FILIPINY	-	-	1	-	-
GAMBIA	-	-	-	1	-
GHANA	-	-	-	4	2
GRUZJA	-	-	-	1482	2577
GWINEA	-	-	-	2	2
INDIE	-	-	1	17	11
IRAK	1	23	-	5	22
IRAN	4	-	-	1	2
JORDANIA	-	-	-	1	-
KAMERUN	-	-	-	7	7
KAZACHSTAN	-	-	-	4	9
KENIA	-	-	-	-	2
KIRGISTAN	-	-	-	3	7
KOMORY	-	-	-	-	1
KONGO	-	-	-	2	3
KONGO, DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA	-	-	-	1	-
KUBA	-	-	-	3	1
LIBAN	-	-	-	2	4
LIBIA	-	-	-	3	-
ŁOTWA	-	-	-	2	-

MALI	-	-	-	-	1
MAROKO	-	-	-	2	1
MAURETANIA	-	-	-	1	-
MOLDOWA	-	-	-	8	1
MONGOLIA	-	-	1	19	7
NEPAL	-	2	-	-	3
NIGERIA	-	-	-	13	10
PAKISTAN	1	-	1	17	8
ROSJA	102	2261	46	2144	5928
<i>w tym Czeczenia</i>	<i>89</i>	<i>2233</i>	<i>42</i>	<i>1754</i>	<i>5144</i>
RWANDA	-	-	-	1	-
SENEGAL	-	1	-	-	-
SERBIA	-	-	-	-	1
SIERRA LEONE	-	-	-	2	2
SOMALIA	2	6	-	-	2
SRI LANKA	-	16	-	-	22
SUDAN	-	1	-	-	-
SYRIA	-	-	-	12	6
TADŻYKISTAN	-	-	-	2	-
TOGO	-	-	-	8	2
TUNEZJA	-	-	-	2	5
TURCJA	-	-	-	19	7
UGANDA	-	-	-	1	-
UKRAINA	-	-	4	29	14
UZBEKISTAN	-	-	-	9	23
WENEZUELA	-	-	-	1	-
WIETNAM	1	-	3	65	8
ZACHODNI BRZEG I STREFA GAZY	-	3	-	3	3
ZAMBIA	-	-	-	1	-
RAZEM	131	2 317	65	4 048	8 861

Tabela 3: Liczba osób objętych w 2009 r. wnioskami o nadanie statusu uchodźcy (wnioski pierwsze i kolejne)

OBYWATELSTWO	Pierwszy	Kolejny	Razem
AFGANISTAN	13	1	14
ALGERIA	7	4	11
ARMENIA	129	18	147
AZERBEJDŻAN	9	1	10
BANGLADESZ	7	6	13
BEZ OBYWATELSTWA	8	11	19
BIAŁORUŚ	23	14	37
CHINY	14	2	16
CHORWACJA	1	-	1
DŻIBUTI	2	-	2
EGIPT	3	1	4
ETIOPIA	-	1	1
FILIPINY	1	-	1
GAMBIA	1	-	1
GHANA	2	2	4
GRUZJA	4171	43	4214
GWINEA	3	3	6
INDIE	7	9	16
IRAK	19	2	21
IRAN	4	1	5
JEMEN	1	-	1
KAMERUN	6	6	12
KAZACHSTAN	5	-	5
KENIA	1	-	1
KIRGISTAN	10	3	13
KOLUMBIA	-	1	1
KONGO	1	4	5
KONGO, DEMOKRATYCZNA REPUBLICA	1	1	2
KUBA	6	-	6
LIBAN	7	-	7
LIBIA	4	-	4
MALI	-	1	1
MAROKO	2	-	2
MOŁDOWA	6	-	6
MONGOLIA	7	8	15
NEPAL	14	-	14
NIEOKREŚLONE	-	1	1
NIGERIA	22	1	23
PAKISTAN	9	10	19
ROSJA	4983	743	5726
<i>w tym Czeczenia</i>	<i>4147</i>	<i>602</i>	<i>4749</i>
RWANDA	1	-	1

SENEGAL	1	-	1
SERBIA	3	-	3
SIERRA LEONE	1	2	3
SOMALIA	1	1	2
SRI LANKA	8	3	11
STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	1	-	1
SUDAN	1	-	1
SYRIA	4	3	7
TADŻYKISTAN	1	1	2
TANZANIA	-	1	1
TOGO	2	1	3
TUNEZJA	4	-	4
TURCJA	10	1	11
UGANDA	1	2	3
UKRAINA	27	9	36
UZBEKISTAN	10	9	19
WIETNAM	62	5	67
ZACHODNI BRZEG I STREFA GAZY	4	-	4
RAZEM	13798	1538	15336

Tabela 4: Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał w 2009 r. decyzje o pozbawieniu statusu uchodźcy

OBYWATELSTWO	Osoby
AFGANISTAN	2
BIAŁORUŚ	1
ROSJA	2
RAZEM	5

Tabela 5: Liczba osób, w stosunku do których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał w 2009 r. decyzje o wstrzymaniu wykonania decyzji o wydaleniu

OBYWATELSTWO	Osoby
ALGERIA	1
ROSJA	1
TANZANIA	1
UGANDA	1
UKRAINA	2
RAZEM	6